

[Udenrigsministeren]

regionen, medfører, at den aktuelle krise kan sætte en proces i gang, der med tiden og uanset hensigterne kan få alvorlige konsekvenser for verden. Det har for regeringen derfor været væsentligt, at reaktionen i omverdenen, ikke mindst inden for vor egen vestlige landekreds, har været præget af fasthed og samtidig af forståelse for betydningen af, at der ikke overreageres. En løsning, dvs. en tilbagetrækning af de sovjetiske styrker, må søges med alle fredelige midler. Skulle dette slå fejl, ville det få uoverskuelige konsekvenser for alle lande i regionen og i sidste ende også for Sovjetunionen selv, hvilket også den seneste udvikling har vist.

I den situation er det vigtigt, at broerne til Sovjetunionen ikke brydes, men tværtimod bruges. Regeringen tillægger dette den allerstørste vægt, men finder samtidig, at vi må være realistiske. Hvor samtaler og forhandlinger kan give konkrete resultater, f.eks. på nedrustningsområdet, må vi gøre en om muligt endnu større indsats end tidligere. Derimod vil vi være på vagt over for forslag, der er uden substans, og manifestationer af venskab og gode forbindelser, der i virkeligheden er tomme fraser. Vi må erkende Afghanistan situationens betydning som et yderst alvorligt anslag mod den afspændingsproces, som møjsommeligt har udviklet sig, og vi må ikke forvente, at de sanktionsskridt, som også Danmark har sluttet op om, uden videre vil eller skal annulleres. Det står klart, at det er Sovjetunionen, der har ansvaret for den opståede spændte internationale situation, men det er vigtigt, at situationen ikke betragtes som fastlåst.

Den opfattelse, jeg her giver udtryk for, deler den danske regering med sine allierede inden for både EF og NATO. Jeg finder anledning til at fremhæve betydningen af de konsultationer, der har været ført og fortsat vil blive ført inden for NATO og inden for det europæiske politiske samarbejde. Jeg vil i den forbindelse gerne fremhæve den opfordring, som EF-landenes udenrigsministre udsendte fra deres møde i Rom den 19. februar om et arrangement, der ville tillade et neutralt Afghanistan at udøve sin suverænitet som uforpligtet land uden fremmede styrker på sit område. En virkeliggørelse af denne tanke ville indebære et værdifuldt bidrag til genoprettelsen af den stabilitet i området, som blev forstyrret af den sovjetiske invasi-

on, og til en befrielse af det afghanske folk fra sovjetisk besættelse. Sammen med vore partnere i EF er Danmark for tiden i gang med at indhente reaktionerne på tanken om et sådant arrangement fra en lang række lande. Det er klart, at gennemførelsen af denne tanke forudsætter et bredt internationalt samarbejde, ikke mindst fra landene i området. Ligeledes er det naturligt, at overvejelserne om dette vigtige initiativ må omfatte spørgsmålet om, hvilke muligheder FN har for at medvirke til at føre tankerne ud i livet.

Sovjetunionens svar på den reaktion, der har fundet sted efter invasionen i Afghanistan, har som så ofte før i lignende situationer været et forsøg på at splitte USA fra Vesteuropa gennem udtalelser om afspændings- og samarbejdsvilje over for europæerne, der beskrives som realistiske og fornuftige, mens USA fremstilles som uberegnelig og upålidelig. Denne linje lader sig naturligvis ikke gennemføre, alene af den grund, at reel afspænding i Europa ikke kan gennemføres uden både Sovjetunionens og USAs deltagelse. Det er konsekvensen af den situation, der er skabt i Europa efter anden verdenskrig. Der er ikke nogen forskelle i amerikansk og vesteuropæisk vurdering af situationens alvor. Derimod er det klart, at vi ikke reagerer med samme midler, alene af den grund, at vi nu engang ikke har samme midler; men vi støtter den amerikanske holdning ved at overvåge eksporten af strategisk vigtige varer til Sovjetunionen, og EF vil selvsagt ikke udfylde det hul i den sovjetiske import af korn og afledte varer, som den amerikanske kornembargo har skabt. Endelig erkender vi, at tiden ikke er inde til, hvad jeg vil betegne som opsigtsvækkende nye initiativer i det dansk-sovjetiske forhold.

Regeringen finder det imidlertid af største betydning, at kommunikationen med Sovjetunionen bevares, først og fremmest mellem de to supermagter. Det er således værd at erindre om, at USA ikke har opgivet ratifikationsbehandlingen af SALT II-traktaten, men kun udsat den og samtidig erklæret, at man foreløbig føler sig forpligtet til at efterleve den. Det er vigtigt, at arbejdet med tilrettelæggelse af NATOs forhandlingspositioner i TNF-våbenkontrollforhandlinger fortsættes uanset Sovjetunionens foreløbige negative reaktion på alliancens forhandlingstilbud. Det er vigtigt, at MBFR-forhandlingerne i